

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Statens jordbruksverk
551 82 Jönköping

Yttrande över Statens jordbruksverks förslag till ändrade föreskrifter (SJVFS 2015:25) om miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion m.m.

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändrade föreskrifter (SJVFS 2015:25) om miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion m.m.

Förslaget innebär en ändring i bilaga 1 till föreskrifterna som innebär en rättning av ett skrivfel i den idag gällande bilagan. I sak innebär förslaget att i en reviderad tabell anges att ett och samma företag kan både ha ett åtagande för betesmarker och slätterängar och ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar. Vidare föreslås en ändring som innebär att verket i föreskrifternas 11 kapitel lägger till en paragraf som innebär att ett undantag införs från de krav på ekologiskt foder som lantbrukaren måste följa för ekologisk produktion enligt två EU-förordningar. Undantaget gäller för de lantbrukare som har ett åtagande för omställning till ekologisk produktion för växtodling i de fall lantbrukare ställer om ett nytt djurslag till ekologisk produktion. Det anges endast gälla lantbrukare som inte tidigare har haft ett åtagande för omställning till ekologisk produktion eller ekologisk produktion för det aktuella djurslaget eller djurslagen. Vidare föreslås en ändrad formulering när det gäller hullbedömning av får med innebörden att det inte längre ska anges att varje individ bland fåren ska hullbedömas minst tre gånger om året. Tanken är att djurhållaren ska genomföra hullbedömning av sin besättning tre gånger om året och vid dessa tillfällen ska alla de får som då uppfyller kravet för ersättning bedömas. Det anges kunna innebära att varje enskilt får inte kommer att hullbedömas tre gånger årligen.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

I konsekvensutredningen anges att syftet till den föreslagna ändringen i bilaga är att företag som har ett pågående åtagande för betesmarker och slätterängar inom betesmarksersättningen inte ska hindras från att gå in i ett nytt åtagande för skötsel av våtmark och dammar för sina våtmarker. Förslaget till undantag från krav på ekologiskt foder anges bero på att det nuvarande regelverket ställer till problem

för lantbrukare som vill ställa om sin djurproduktion. Många lantbrukare anges vänta med att ansluta djuren till ett kontrollorgan tills det är dags för betessläpp på våren eftersom fodret från betesmarken uppfyller villkor för ekologisk produktion medan sparat foder som är skördat året innan inte gör det. Syftet anges vara att göra det möjligt för lantbrukarna att använda fjolårets foder som kommer från första årets omställning eller som är konventionellt innan det är dags för betessläpp. Förslaget om ändrade regler för hullbedömning anges motiverat av att det innebär stora svårigheter för djurhållarna att uppfylla villkoret som det är formulerat i befintliga regler eftersom djurindividerna växlar inom en fårbesättning under ett år.

Regelrådet finner redovisningen av syftet med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i konsekvensutredningen att om inte ändringarna i bilagan till föreskrifterna görs kan det påverka de lantbrukare negativt som både har mark som de restaurerar inom miljöersättningen för betesmarker och slätterängar och samtidigt har våtmarker som de sköter med miljöersättning. Den befintliga formuleringen anges även påverka de lantbrukare som sköter sina våtmarker med hjälp av bete eller slätter på ett negativt sätt. När det gäller undantaget från krav på ekologiskt foder anges att om ändringen inte skulle genomföras kan många lantbrukare tvingas att vänta med att ta med djuren i ersättningen för omställning till ekologisk produktion till året efter det att omställningen av djuren är påbörjad. Det anges innebära ett stort intäktsbortfall för lantbrukaren och färre som ställer om sin djurproduktion. Det anges vidare att verket har övervägt möjligheter till att låta undantag gälla en längre tid än längst till och med den dag som lantbrukaren ansluter sin produktion till kontrollorganet, för att kunna anpassa till tidpunkter för betessläpp som kan variera i landet. Emellertid måste lantbrukaren som har anslut produktionen till kontrollorganet uppfylla samtliga certifieringsregler och därmed anges ett senare datum inte vara något alternativ för att medge undantag. Följden av att inte genomföra den föreslagna regeländringen om hullbedömningen av får anges vara att det kan bli svårt för djurhållare att uppfylla kraven enligt bestämmelsernas befintliga lydelse.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att den föreslagna regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till den Europeiska unionen.

Mot bakgrund av att förslaget bland annat innebär att ett undantag från krav på ekologiskt foder ska tillämpas, som anges följa enligt två EU-förordningar, anser Regelrådet att överensstämmelsen mellan det lämnade förslaget och befintliga EU-bestämmelser borde ha beskrivits tydligare.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten bristfällig.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i konsekvensutredningen att förslag till att de föreslagna ändringarna avses bli beslutade och träda i kraft den 7 april 2016 med tillämpning från den 1 januari 2016. Ett undantag från tiden för tillämpning är emellertid ändringen i bilagan till föreskrifterna, som avses tillämpas från den 1 januari 2015 för att de lantbrukare som sökte ett nytt våtmarksåtagande 2015 inte ska påverkas negativt. Vidare anges i konsekvensutredningen att Jordbruksverkets huvudsakliga informationskanal är webbplatsen och att information kommer att publiceras där såväl som genom bland annat nyhetsblad.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att den föreslagna ändringen i bilagan till föreskrifterna bedöms komma att beröra högst 40 företag. När det gäller undantagsmöjligheten från kraven på ekologiskt foder anges att ca 1000 lantbrukare år 2015 sökte ett åtagande för omställning till ekologisk produktion för växtodling eller djurhållning eller en kombination av dessa. När det gäller förslaget avseende hullkontroll av får anges att det berör ca 1500 företag. Övergripande för alla förslagen anges att det kan vara olika typer av företag som kommer i fråga men att verket bedömer att de flesta är enmansföretag eller företag med ett fåtal anställda.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Det anges att föreslagna ändringar inte ska medföra någon extra tidsåtgång för de företag som berörs.

Regelrådet finner inget i underlaget som ger skäl att ifrågasätta denna bedömning.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på administrativa kostnader godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen anges att föreslagna ändringar inte innebär några extra kostnader för företagen.

Regelrådet finner det i och för sig troligt att verket har gjort en korrekt bedömning att företagens kostnader inte kommer att öka till följd av förslagen. Det anges emellertid i konsekvensutredningen att om man inte skulle genomföra förslaget om undantag för kravet på ekologiskt foder, skulle vissa företag åsamkas betydande intäktsbortfall. Att förslaget medför att en sådan betydande ekonomisk effekt för företagen kan undvikas är i princip en omständighet som är relevant att redovisa tydligare i konsekvensutredningen. Regelrådet har förståelse för att det kan vara svårt att göra en sådan beräkning. Det anges emellertid i konsekvensutredningen att berörda företag har varit i kontakt med Jordbruksverket och framhållit att den befintliga utformningen av reglerna orsakar problem. Det borde ha varit möjligt för Jordbruksverket att i denna dialog med de berörda företagen efterfråga hur omfattande problemet för företagen är. Om sådan information inte var möjlig att få, borde det ha varit möjligt för verket att ange att informationen har efterfrågats men inte varit möjlig att få, samt gärna en förklaring till varför det inte var möjligt.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges i konsekvensutredningen att miljöersättningar, ersättningar för ekologisk produktion, kompensationsstöd och djurvälståndersättningar är frivilliga att söka för de lantbrukare och andra företag som berörs och att alla som uppfyller villkoren har rätt till ersättning.

Regelrådet kan konstatera att konsekvensutredningen i andra delar framhåller undantaget från kravet på ekologiskt foder som motiverat för att det inte ska bli alltför ekonomiskt ogynnsamt för företag att ställa om till ekologisk djurhållning. Såvitt Regelrådet kan förstå ligger ett resonemang om företagens relativa konkurrenskraft i detta. Om regelrådet tolkar förslagsställarens information riktigt så är det i dagsläget så att företag som har en konventionell djurhållning gynnas jämfört med dem som ställer om till ekologisk produktion, något som regeländringen syftar till att justera. Vidare skulle det i princip kunna vara så att ekologisk produktion i sig kan vara ett försäljningsargument för de berörda företagen, något som helt eller delvis skulle kunna väga upp merkostnaderna för sådan produktion. Regelrådet finner att det är svårt att se det regelverk som berörs i remissen, både i den form som det har idag och som den föreslås ändras, som konkurrensneutralt. Det framstår för Regelrådet som mer rimligt att se det som att regelverket har tillkommit för att stärka den relativa konkurrenskraften för ekologiskt lantbruk gentemot konventionellt lantbruk. Av det skälet borde konsekvensutredningen ha innehållit en i vart fall lite mer utförlig redovisning av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att verket bedömer att de berörda företagen inte kommer att beröras i andra avseenden än de redan beskrivna.

Regelrådet finner inget som talar mot denna bedömning.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges i konsekvensutredningen att reglerna är skrivna utifrån att många olika typer av företag ska ha möjlighet att söka de stöd och ersättningar som föreskrifterna avser, så länge villkoren uppfylls. Mot den bakgrunden anser verket att ingen särskild hänsyn behöver tas till små företag.

Regelrådet vill framhålla att det i princip kan vara så att mindre företag är jämförelsevis mer sårbara för höga administrativa kostnader än större företag. Att alla företag oavsett storlek väntas uppfylla samma villkor innebär därmed inte nödvändigtvis att reglerna är konkurrensneutrala mellan större och mindre företag, även om det kan vara så. Däremot framgår det av konsekvensutredningen att de flesta företagen bedöms vara små och det bedöms inte uppstå några ökade administrativa kostnader till följd av förslagen. Mot den bakgrunden anser Regelrådet att förslagsställaren i andra delar av konsekvensutredningen i princip har gjort den analys som behövs under denna rubrik och redovisningen kan anses tillräcklig, även om en större tydlighet hade varit önskvärd.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet finner att konsekvensutredningen till övervägande del innehåller en redovisning som är tillräcklig. Det kan vara särskilt värt att nämna att redovisningen av alternativa lösningar och effekter om ingen reglering kommer till stånd är föredömligt tydlig. Även redovisningen av syfte med förslaget, särskild hänsyn till ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser, berörda företag och påverkan på administrativa kostnader, påverkan på företag i andra avseenden och särskild hänsyn till små företag bedöms vara tillräckliga utifrån förutsättningarna i detta fall. Redovisningen av överensstämmelse med EU-rätten, påverkan på företagets andra kostnader och verksamhet samt påverkan på konkurrensförhållandena för företag har brister. Dessa brister är emellertid inte tillräckligt

allvarliga för att bli avgörande för Regelrådets bedömning av konsekvensutredningens kvalitet som helhet.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 30 mars 2016.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Samuel Engblom, Claes Norberg och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Per Högström.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Per Högström
Föredragande